

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

**міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених**

**«Проблеми та перспективи
забезпечення цивільного захисту»**

Харків – 2023

СИСТЕМА ПРОТИПОЖЕЖНИХ ЗАХОДІВ НА ХАРКІВЩИНІ В РОКИ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Бобух Д.О., Харламов М.І., НУЦЗУ
НК – Харламов М.І., д.істор.н., проф., НУЦЗУ

Після завершення громадянської війни в Україні та впровадження нової економічної політики (НЕП) відбувалося поступове поліпшення справ у справі пожежогасіння. Оскільки місто Харків було столицею Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР) то й перші результати боротьби з вогнем відчувалися, передусім, у нашому регіоні. Так у лютому 1923 року у місті Харків відбулася Перша Харківська Губернська Пожежна конференція, на якій було розглянуто результати боротьби з вогнем у перші роки НЕП-у та заплановано ряд заходів на майбутнє.

Так на конференції було констатовано скорочення пожеж в регіоні на 80 % порівняно з 1921 роком, збільшення кількості пожежних організацій, появу добровільних та трудових пожежних дружин. Результати конференції показали подальшу необхідність у боротьбі з вогняною стихією, що було відображено у постанові конференції: «1. Нормальним штатом пожежних підвідділів в округах вважати – 1 завідувача, 2 пожежних інструкторів, 1 діловод. 2. В усіх волостях округів повинні бути призначені волосні пожежні старости виключно з комнезамівців. 3. У колишніх повітових містах, що залишилися поза штатом де є Продвідкомгоспи повинні бути створені міські пожежні відділи з безпосереднім підпорядкуванням пожежним підвідділам. 4. Протипожежні заходи повинні відбуватися згідно правил Всеукраїнського надзвичайного пожежного комітету та постанови Народного комісаріату праці відповідно до характеру робіт підприємств та місцевих умов. 5. Особливу увагу звернути на підприємства (млини, лісопилки, пробкові та механічні заводи, фабрики, зсип та сінопункти), у яких може збиратися виробничий пил (вугільний, пробковий, деревний, борошняний, залізний тощо) не допускаючи його скупчення, як надзвичайно небезпечної у пожежному плані. 6. Для евакуації робочих з приміщень виробництв на випадок пожежі звернути увагу на облаштування запасних виходів з вогнетривкими залізними драбинами. 8. Для боротьби з індиферентністю населення до протипожежних заходів визнати необхідним проведення у містах та волостях губернії лекцій та бесід з населенням на пожежні теми. 9. Видання належної кількості пожежних плакатів, листівок, та пожежних пам'яток для розповсюдження серед населення. 10. Облаштування пересувної губернської пожежної виставки. 11. Видання та широке розповсюдження серед населення протипожежних правил. 13. Зобов'язати пожежним підвідділам та округам висвітлювати у пресі найбільш гучні приклади необережного поводження з вогнем, що стали найбільш згубними для населення».

Протипожежні заходи на Харківщині в роки НЕПу були досить ефективними та сприяли розвиткові економіки регіону в подальші роки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний архів Харківської області. Ф-Р. 1639. Харьковский губернский отдел. оп. 1. спр. 7. 176 с.

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПОЖЕЖНИХ СТАРОСТ В УКРАЇНІ У 1920-Х РОКАХ

Гасратов Р.Е., Харламов М.І., НУЦЗУ
НК – Харламов М.І., д.і.н., проф., НУЦЗУ

Після остаточного встановлення радянської влади на території України у 1921 році, боротьба з вогнем продовжувала бути не досить ефективною. Не було нормальних умов для боротьби зі стихією. Майже увесь пожежний реманент було знищено, вкрадено або зіпсовано. Не вистачало кваліфікованих кадрів для протипожежної боротьби. Пожежі продовжували залишатися одним з найприкріших стихійних лих для України. Радянською владою було відновлено інститут пожежних старост для більш ефективної вогнеборчої справи. В українських волостях до справи боротьби з вогнем долучалися волосні та сільські пожежні старости, що були співробітниками Управління пожежної охорони республіки. Вони виконувалися доручення лише власного регіонального пожежного підвідділу при відділі комунального господарства, звідки їм і надавалися різноманітні довідки та роз'яснення. Волосні та сільські пожежні старости повинні були слідкувати за чистою пожежних сараїв своєї території, наявності та справності пожежного реманенту, суворо заборонялося тримати в пожежних сараях предмети не належні до пожежеохоронної справи. Староста повинен був контролювати вхід до сараю, ключ від помешкання мав зберігатися у жителя, який проживав найближче до нього. До обов'язків старости відносилося спостереження за будівлями, тобто житлові будинки та інші новобудови повинні були будуватися виключно з залізними або глиняними дахами, їх необхідно було обсаджувати деревами та не давати вирубувати дерева навколо будівель. Окрім того волосні та сільські старости слідкували за справністю колодязів, ставків, рік, водопровідних країв, димових труб. Усі бочки бралися на облік та повинні були бути доставлені на пожежу за необхідності.

Пожежні старости брали на облік увесь пожежний інвентар, що знаходився на млинах, маслобійнях та інших підприємствах регіону, повинні були контролювати адміністрації цих установ, розподіляти обов'язки між службовцями та робітниками підприємств на випадок пожежі. Також вони розподіляли між селянами трудові пожежні повинності, впроваджуючи нічні пожежні караули здійснюючи контроль та облік над ними. Однією з головних функцій пожежних старост було піклування про своєчасне повідомлення населення про пожежу. Для цього часто використовувалися сільські дзвони. Пожежні старости мали право організовувати добровільні пожежні дружини на селі, повинні були повідомляти до центральних пожежних органів про усі пожежі та збитки, яких вони завдавали. У випадку не якісного виконання своїх обов'язків пожежні старости могли бути притягнені до адміністративної та кримінальної відповідальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний архів Сумської області. Ф-Р. 5972: Сумський виконавчий комітет. Матеріали о деятельности пожарно-страховых комиссий, пожарных дружин. оп. 1. спр. 87. С. 5.

**Секція 6. Психологічне та гуманітарне забезпечення
оперативно-рятувальних підрозділів**

<i>Безименний В.Ю., НУЦЗУ</i> Бокс та рукопашний бій.....	262
<i>Біляк А.О., НУЦЗУ</i> Заходи захисту психічного здоров'я працівників на робочому місці.....	263
<i>Бобух Д.О., Харламов М.І., НУЦЗУ</i> Система протипожежних заходів на Харківщині в роки нової економічної політики.....	264
<i>Бойко М.С., НУЦЗУ</i> Бокс та рукопашний бій.....	265
<i>Борисенко С.О., Старков М.А., НУЦЗУ</i> Необхідність у розмінванні.....	266
<i>Босько В.І., НУЦЗУ</i> Аналіз наукових підходів до вивчення емоційного вигорання.....	267
<i>Бугорський О.І., НУЦЗУ</i> До питання особливості емоційних реакцій в залежності від рівня самооцінки.....	268
<i>Гасратов Р.Е., Харламов М.І., НУЦЗУ</i> Формування інституту пожежних старост в Україні у 1920-х роках.....	269
<i>Глюдзик А.Р., ХНУПС ім. І. Кожедуба</i> Досвід організації психологічної допомоги армії США.....	270
<i>Гольтман А.В., НУЦЗУ</i> Молодіжний сленг як ознака субкультури.....	271
<i>Горбенко В.С., НУЦЗУ</i> Підтримка психічного здоров'я працівників як інструмент керування психосоціальними ризиками в системі управління охороною здоров'я і безпекою праці.....	272
<i>Деркач А.В., ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗУ</i> Підходи до вирішення проблеми страху смерті працівників оперативно-рятувальних підрозділів.....	273
<i>Дричак В.М., НУЦЗУ</i> Вплив психічних станів фахівців на ефективність організації професійної діяльності.....	275
<i>Єкімов В.О., НУЦЗУ</i> Деякі особливості роботи психолога з цивільним населенням під час бойових дій.....	276
<i>Єна П.О., НУЦЗУ</i> Особливості організаційної поведінки.....	277
<i>Зінченко А.М., НУЦЗУ</i> Емпатія, як професійно-важлива властивість особистості.....	278
<i>Іванова А.В., НУЦЗУ</i> Підходи до командоутворення в сучасних організаціях.....	280
<i>Оніщенко Н.В., НУЦЗУ</i> Вивчення цінісно-сміслової сфери особистості під час пандемії COVID-19.....	281
<i>Капустинська О.І., НУЦЗУ</i> Типи поведінки в конфліктних ситуаціях у курсантів та студентів НУЦЗУ з різним рівнем локусу контролю.....	282
<i>Кваша Д.О., НУЦЗУ</i> Міжнародний антивоєнний рух.....	283
<i>Киричек Р.С., НУЦЗУ</i> Дослідження психологічного благополуччя особистості.....	284
<i>Коваленко С.С., НУЦЗУ</i> Особливості вольових якостей та копінг- стратегій у курсантів та студентів НУЦЗУ.....	285
<i>Коврегін П.О., НУЦЗУ</i> Проблеми конфліктів у спілкуванні людей.....	286
<i>Колоколов М.В., НУЦЗУ</i> Вдосконалення техніки силових вправ у курсантів та студентів НУЦЗУ.....	287
<i>Коновалов А.В., НУЦЗУ</i> Засоби формування та підтримки вмотивованості волонтерів, які тривалий час діють в умовах особливого періоду в Україні.....	288
<i>Коротун Д.С., НУЦЗУ</i> Homo Virtualis як формат практик культури.....	289
<i>Кравченко М.В., НУЦЗУ</i> Суржик як соціолінгвістичний феномен у професійному мовленні рятувальників.....	290
<i>Кришталь А.О., ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗУ</i> Характеристика взаємодії психолога і постраждалого на прикладі протоколу ICOVER.....	291
<i>Кузьменко О.В., НУЦЗУ</i> Міжособистісне спілкування вимушених переселенців різних вікових категорій.....	292